

SZABOLCS

POLITIKAI LAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 8 korona. Egyes szám 16 fillér.
Megjelenik hetenkint egyszer, szombaton.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

Schlichter Gyula.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vasuti-ut 17.

Lapunk a bel- és külföld minden nagyobb városában képviselve van.

Ki a dinasztikusabb?

Irta: Fáy Béla es. és kir. kamarás.

II.

A Habsburgok legutóbbi olasz tartományai egységes Olaszországgá vágytak egyesülni a többi olasz nemzetiségű országokkal. Ugyanakkor hasonló elszakadási, illetőleg egyesülési vágyakat tápláltak a mai Németország egyes részei is, melyek többé-kevésbé Habsburg befolyás, sőt időnként Habsburg-uralom alatt állottak. Az elszakadás és egyesülés mindkét irányban megtörtént s a mai Németország, valamint Olaszország kialakulása nyomán előállt nemzetközi viszonyok a Habsburg-uralmat délkeleti irányba tolták, vagy legalább megengedték, hogy nyugoti és délnyugoti veszteségeiért, valamennyire délkeleti irányban keressen kárpótlást. A Habsburg-uralom tehát délnyugat és nyugat felől, délkeleti irányban tolódott el, még pedig Bosnyákországra kiterjedőleg, de egyszersmind már az egyensúly törvényeinél fogva is, a bécsi központ szilárdságának és biztonságának a rovására.

Ma Dél-Tirol, Trieszt és Isztria olasz elemei lázonganak és nem kevésbé törekszenek Olaszországhoz tartozni, mint

egykoron Velence, vagy Lombardia. A Németországgal határos német elemek közt, különösen pedig Észak-Tirol, Salzburg, valamint Felső-Ausztria és Stiria némely részében nem nyilvánul ugyan még határozottan az elszakadási vágy, de éppen nem mondhatnók, hogy az osztrák szellem szilárdul, sőt inkább napról-napra halványulnak azok az érzelmi árnyalatok, melyek az illető népeket Németországtól elválasztani látszottak. S e tekintetben nem a „Wacht am Rhein“ dallal s a buzavirággal üzőt éretlenségekre célozunk, hanem sokkal inkább a komoly szellemi és anyagi mozzanatokra, melyek mind határozottabbá táplálják valamely átkebelezés lehetőségének a képzeletét. Így többek közt még felekezeti tekintetben is oszlani látszanak az ellentétek, nemcsak a sűrűn észlelhető áttérések miatt, de különösen azon körülménynél fogva is, mert az osztrák-német elemek különben is haladva a felekezeti felvilágosodás útján, mindinkább át kezdik látni, hogy katolikus felekezeti sorsukat általában sem fenyegeti veszély Németország részéről és különösen nem Bajorország elővédnökségének az árnyékában.

Nem szeretnénk félreértetni és még ma sincs okunk Németországot aknamun-

kával, vagy éppen nyílt átkebelezési törekvésekkel gyanúsítani. Németország nem fog önként cselekedni, de ez természetesen nem jelenti azt, hogy belső és mindenek felett külső viszonyok nyomásának semmi körülmények között sem lesz kénytelen engedni. Ha például az olasz tényezők kezdeményeznek változást, úgy Németország sem maradhat soká semleges szemlélő, mint nem maradhat akkor sem, ha a Habsburg-uralom valamely körülmény által kényszerítve, vagy éppen önként zavarja meg a nemzetközi egyensúlyt, történjék ez esetleg egy előnyomulás által délkelet felé akár területileg, akár csak hatalmilag valamely kialakult pártfogó szerep alakjában. De majdnem ép úgy szolgáltatathatják a robbanó anyagot Oroszország, valamint a délkeleti államok és népek is. Ez utóbbiak pedig különösen azon esetben is, ha amaz jövőben hosszabb ideig kényszerülve lesz erejét belviszonyainak rendezésére fordítani.

Tehát a jelenségek nyugaton és délnyugaton ma is sokban hasonlók azokhoz, melyek a multban a Habsburg-uralom eltörlését okozták, vagy legalább elősegítették. Azonban nem kevésbé fontos a többi tényezők s mindenekelőtt az uralom belső állami és nemzeti elemeinek szerepe.

T Á R C A.

Vigasztalódás.

Ha a szívnek minden vágya
Teljesítve lenne,
Ha nem volna, a mi fájna,
Ami keserítne,
Ha az élet rózsaberken
Vezetne keresztül,
Gyönyör kelyhét minden lépten
Hajtnánk fenekestül,
Ha nem vón' a földön küzdés
Keserítő bánat . . .
. . . Vajon akkor vágyódnánk-é
Boldogság utánad?!

Lukács Tihamér.

A jegygyűrű eredete.

A tudományos színezetű értekezést a közönség rendszeresen olvasatlanul hagyja. De a jegygyűrű eredetéről szóló elmélkedés talán nem is lesz egészen érdektelen és pedig kétös okból. Először: mert a jegygyűrű iránt nemcsak az aranyművesek, hanem minden bakfis és házassulandó fiatal ember előszere-

tettel viselkedik, kivéve talán azokat, a kiket az abroncsalaku aranyalkotmány egy bizonyos vesszőből fonott és kosárnak nevezett valamire emlékeztet. Másodszer pedig: mert jelen értekezés nem formál semminemű igényt arra, hogy tudományos jellegűnek tartassék, hanem csakis egy kis összehasonlítást akar tenni a kiházásításnak módjairól a különböző korokban.

A házasságkötés mai módjához annyira hozzá van szokva a közönség, hogy nemcsak arra nem gondol: vajjon milyen volt a Kr. sz. előtti időkben a háztűznézés, de azzal sem gondol: változott-e valamit a polgári házasság behozatala alkalmával?

A történelem világító fáklyája először a keleti népekre veti ki fényét, itt van a történelem bölcsője. Itt már nem csak mondákból, legendákból és mithológiából kell kikutatnunk az eseményeket, mert bizonyos történelmi emlékekből legalább is nagy valószínűség szerint következtethetünk a történelmi nementumokra.

Keleten kezdődik tehát a történelem. A nő állása e korban nagyon is szolgálai. Minden keleti népnél megtaláljuk e korban a soknejűséget, mely mintegy annak bizonyítéka, hogy a nőt nem is tartották embernek.

Emelkedik a nő állása a görögöknél és rómaiaknál, kik nem fogadják ugyan el az egynejeséget és nem tartják a nőt a fér-

fiakkal egyenrangú lénynek, de legalább nem tekintették szolgának és a férj teljes hatalma alá vetettnek. Az ókori világban csak successiv monogamia volt életben, mert a házastársak elválásánál a nő akaratát nem nézték soha, csak a férj elválási szándéka jött tekintetbe.

A nő állása a kereszténység befolyása alatt emelkedett arra a színvonalra, melyen — mondhatni manapság is áll.

Csak hogy a mig az egyháznak a nők védelmére kellő humanisztikus vívmányt sikerült az akkori világgal megismertetnie: igen sok akadálylyal kellett megküzdnie. Conservatív elemekkel mindig találkozunk, ha valami újat akarunk behozni. Találkozunk még akkor is, ha ezen új dolog behozatala a régít reformálná és üdvösebbnek ígérkezik a régínél.

Igy van ez ma is és így volt régen a keresztény egyháznak a házasság monogamizálására célzó törekvéseinél is. Mert meg voltak annak a kornak is a maga megrögzött nézetei a kiházásítás módozatáról, melytől elválni semmi szín alatt nem akart. Ez a kiházásítási módozat pedig a nőrablás és az adás-vevés volt, mely házasság kötési formákat még a törvény is érvényeseknek nyilvánított, tehát jogi téren is elismertek voltak.

Hogy nálunk, magyaroknál is érvény-

Bevásárlási utamból hazatérve, az őszi ujdonságok dús választékban megérkeztek.

Férfi nyakkendőkben alkalmi vétel.

Kérem a n. é. közönséget azok megtekintésére.

Kiváló tisztelettel

EISLER KÁROLY női-, férfi-divat, rövidáru és cipő-üzlet
tulajdonos Nyiregyházán.

A magyar nemzetet reá kényszerített gyarmati nyomorúsága tartja anyagi és erkölcsi békjókban s mint ilyen, örül, ha az eshetőségekkel szemben valamennyire tömörülhet, de annál kevésbé van ideje bölcsekedni és elég ereje a Habsburg-uralom netalán ismétlődni készülő eltoldása ellen torlaszokat emelni. Ki tudja különben is, hogy nem célszerű-e reá nézve a kényszerült tehetetlenség, a melylyel felelősség sem jár? Hisz eféle eltoldások és koronkénti veszteségek, a Habsburg-uralomban rendszeren akkor állanak be, midőn a magyar nemzet épen erőtlen semlegességre van kárhóztatva s majdnem alig lehet eldönteni, hogy a semlegesség éri-e a változásokat, vagy a változások vetik előre árnyékukat a kényszerült semlegesség alakjában.

A cseh nemzet épen nem szabadkozik újabb eltoldás ellen. A lengyel legjobb esetben közönyös. Míg a délszláv elemek alig várják, hogy bomlásnak induljon a jelen szervezet.

Így a jövő nem kis mértékben függ a Habsburg-uralom főintézőitől, s ki merné állítani, hogy teljesen hiányzik a hajlandóságuk Keleten valamiképp előnyomulni? De viszont ki merné teljes határozottsággal tagadni azt is, hogy ha a Habsburg-uralom délkeleti irányban tért hódít, minden valószínűség szerint hamar lazul biztossága úgy délnyugati, mint nyugati irányban s annak nyomán az általános mozgás közepett újabb eltoldása is ténynyé válhat. Az átalakulás mértéke és módzatai pedig a külügyi tehetetlenséget valamennyire indokoló állapot dacára is attól függnék, hogy vajjon a Habsburg-uralom ép, erőteljes testtel, avagy jelenlegi állapota szerint, erkölcsileg és gazdaságilag félig bémult testtel vesz-e részt a leszámolásban. Mert utóbbi esetben nemesak hogy nyugaton, valamint délnyugaton kifosztva és Bécsből általában nagyon félretolva kerül ki a tusából, hanem, akkor

már némely előbbi részei hiányában, méginkább a végleg elcsigázott magyar gyarmatra szorítva s így mondhatnók majdnem egészen bémán, délkeleten sem lesz képes szilárd állást foglalni és túlsúlyt biztosítani. Ma még virágzó nyugoti és délnyugoti részeiben gyönyörködhetik, de mit cselekszik majd, ha esetleg nem lesz többé módjában a sivár magyar gyarmaton tekinteni? Hol és miképp leli fel magában a nagyhatalmat? Talán a mellőzhetetlen magyar nemzeti államot, mint eltoldott uralma mentő súlypontját azután siet majd külön vámvonallakkal védeni iparilag sokkal fejlettebb birtokmaradványai ellenében s míg valamire megy, a világ is megáll kedvéért? Vagy inkább nem állít fel területén közbenső védvámvonallakat s nem utalja ekkép részeit bizonyos mértékig saját erejükre, hanem a magyar gyarmatot részesíti inkább kedvezményben minden kigondolható módon, úgy, mint ahogy ezt megelőzőleg nyomta a fejlettebb részek érdekében? Nem, ez utóbbi eljárás ismét helytelen lenne, mert jelenleg a magyar gyarmat, a Habsburg-uralom nyugoti részeire nézve, egy csalétek jellegével bíró hatalmas konc, mely őket sok másnál inkább marasztalja a Habsburg-uralom alatt, míg viszont a magyarnak nyújtandó egyoldalú kedvezmény épen ellenkezőleg másfelé terelhetné vágyaikat. Tehát egyedül a részrehajlatlan út helyes. Az idejében létesült független vámterületi elkülönzés módot nyujt úgy a magyar gyarmatnak, mint a vagyonosabb birtokrészeknek elfoglalni azt az állást, a melyre természetes erők képesítik s a melyre igazság szerint hivatvák. Ha pedig annak nyomán bármelyik fél előnytelenebb helyzetbe kerül, akkor ezért nem a Habsburg-uralom intézőit fogja terhelni a felelősség, hanem csakis saját természetes erők viszonyát és a józan szabadságot, mely gerinctelen, satnya szervezetek tenyészetének épen a józan fejlődés érdekében nem kedvez.

Akármit tegyen is a Habsburg-uralom egy körülmény bizonyos és ez az, hogy valamint Róma központjában a díszes Colonna-tér tájékán józan ember nem erőszakolja rizstermelő pocsolyák művelését, úgy nem foglalhat helyet tovább itt Európa közepén sem, az erők legélénkebb versenye közepett, egy különben természeti erőktől duzzadó, de tényleg erőszakosan silány gyarmati állapotban tartott képződemény. Vagyis, még inkább sok luxust engedhet meg magának a Németországból kiszorult Habsburg-uralom, sőt hódíthat is talán a Csendes-óceán khinai partjain és Afrikában, a gyarmatok mai otthonában, de a magyar gyarmat luxusát, különben is szerény területének felén, büntetlenül nem folytathatja többé, történjék ez bár bevallottan gyarmat címen, vagy mint tényleg van, — gyarmatias önállóság leple alatt.

Az idő igazán későre jár úgy a magyar nemzetre, mint a Habsburg-uralomra nézve és talán csak egy porszemnek kell a sorvadó egyensúly valamelyik serpenyőjébe esnie, hogy helyrehozhatatlan veszteség lépjen nyomába.

Kérdjük tehát, mi a Habsburg-dinasztia tulajdonképeni érdeke, az-e, hogy a tusában máris felig bémán s majdan talán egész bémán vánszorogjon, vagy pedig, hogy mint ép, erőteljes szervezet irányítsa saját sorsát és betöltse a szerepet, melyet számára a jelen s netalán jövőben változott nemzetközi viszonyok jelölne látszanak. Ha az utóbbi az érdeke, akkor mindenképp előtt területének nagyobb felében a gyarmatias önállóság leplebe bujtatott, de gyarmatként is mostohan kezelt szervezet helyen a magyar nemzet és állam térfoglalását kell elősegítenie. Mely esetben azután az sem lehet többé kérdés, hogy az-e a dinasztikus politika, mely a magyar nemzet ebbeli törekvéseit jogosulatlanok, illetőleg a legjobb esetben eszelősnek bélyegzi, vagy pedig dinasztikusabb báró

ben volt az adásvevési forma, azt az „eladó lány“-on kívül a völegény és ara szavak etimológiájából következtethetjük (völegény = vevölegény; ara = ár, ára). — Tehát a házasságkötés egyszerű szerződés volt, melyben a férjnek a neje feletti hatalmat meg kellett vásárolnia és pedig eleintén előre kialkudott díjban, később azonban ez a vételdij egyszersmindenkorra meg lett állapítva.

A történelmi események fejlődésében behatóbb kutatás után arra a meggyőződésre fogunk jutni, hogy mindenütt meg van az ok és okozat összefüggése. Sokszor csak az okozat áll szemünk előtt s nem tudva az indító okot, az eseményektől igen hajlandók vagyunk minden törvényszerű menetet megtagadni s azokat esetékeseknek tartani. Pedig csak kevés körültekintést kellene tennünk, hogy az összefüggést megtaláljuk.

Így vagyunk az esetben is, ha az összefüggést keressük azon tények között, hogy a középkor elején élő népeknél a fiúnak kellett a nő feletti hatalmat megszereznie, tehát a házasságnál a férj hozott a konyhára, melyet a hozománytól megkülönböztetve hitbérnek hívunk; míg a rómaiaknál a ma is szokásban levő hozomány alatt a házasságkötésnél a nő által a házhoz hozott összeget értették. Röviden: a középkor elején élő népeknél a férj hozott a házhoz hitbért, míg a

rómaiaknál a nő látta el a házat hozományával. E két dolog közt igen érdekes az összefüggés megfejtése, mert ez az eset is igazolja az ok és okozatnak mindenütt való jelenlétét.

A rómaiaknál ugyanis a fiu nemcsak addig tartozott apja hatalma és védelme alá, míg megnősült, vagy nagykoru lett, hanem az apa életfogytáig. Ha a fiu megnősült, az apával közös háztartást vezetett, nem volt vagyoni önállósága, Tehát, ha valamely római gigerli megkérte pl. Juliánna, vagy Eália bakfis kezét, ez annyit jelentett, hogy őt is atyja hatalma alá akarja vinni. Ha pedig a nő azt akarta, hogy az új házastársak közt vagyoni önállóság is létesüljön, az erre szükséges vagyont a nő tartozott előállítani, vagy apósa háztartását ezzel támogatni.

A középkori népeknél megfordítva volt: a fiu azonnal felszabadult apja hatalma alól, mihelyt megnősült. A középkori férjnek tehát teljes hatalma volt neje felett, melyet megvásárolni tartozott.

Ezen vételdij, mint említve volt, a későbbi időkben egyszersmindenkorra meg lett állapítva. És ez képezte a jegygyűrű eredetét.

Ugyanis későbbben ez a vételdij csak formalitás volt s megelégedtek a felpénz kifizetésével, a többit elengedték. Utóbb a megkérés jelölésére csak ezt a felpénzt kellett

átadni a nőnek, majd különböző csecsebecse is helyettesítette jelképileg a vételarat és pedig rendszeren oly tárgyak, melyek a nő előtt kedvesek voltak. Így különösen az ékszerek, hajékek stb. A szokás állandósította tovább azt is, hogy ezen ékszerek közül különösen a gyűrű szolgáljon annak jelképezésére, hogy a gyűrű adományozó férfi megkéri a nő kezét.

Ezen időtől fogva az eljegyzéssel a házassági szerződés meg volt kötve és midőn az egyház befolyása folytán az adásvevési szerződés teljesen mellőzve lett a házasságkötésnél: még akkor is fenmaradt a jegygyűrű szerepe: megelőzte a házasságkötést, mintegy jelképezve azt, hogy a jegyesek jelölve vannak az egymással való összeházasodásra.

És ma is ez a szerepe van a jegygyűrűnek. A jegygyűrű és a házasságkötés közt oly szoros összefüggés van, hogy ha a jegyesek visszaküldik egymásnak a jegygyűrűt, ez annyit jelent, hogy a házasságból nem lesz semmi. Végül még csak annyit akarok megjegyezni, hogy a polgári házasság a jegygyűrű végzetlen fontos szerepén nem változtatott.

Bertino.

UJDONSÁGOK:

szövet-blouseok-, jouponok-, kötények és bőrovekben.

Mindennemű kézimunka hozzávalók, szövetek, himző-anyagok. HAMERLI-féle pécsi bőrkeztük.

Kapható: KOHN IGNÁTZ divatáru üzletében, Városház-palota.

Bánffy Dezső politikája, mely a törekvések teljesülését és elsősorban a mostohán kezelt, túlélt gyarmati szervezet elenyészését s mint annak mellőzhetetlen és hosszabb időre szóló eszközeit, az önálló magyar vámterületet követeli nemcsak a nemzet, hanem egyenesen a dinasztia érdekében is. Legyőzhetetlen akadályt tekintetben az nem képezhet, ha netalán a dinasztia egyes tagjai eltérő véleményben vannak, mert egy dinasztikus magyar államférfi feladatai közé tartozik, különben fontos tényezők aggodalma dacára is elkövetni a lehető, nehogy a sors, a magyar gyarmat nyomorúságát egykor a dinasztian bosszulja meg.

Mi pedig végre azon állítást illeti, hogy egy magyar gyarmat nyomorgása itt Európa közepén nemzetközi érdek, no hát erre most már röviden felelhetünk, Mert igen, nemzetközi érdek azon esetben, ha ez nemcsak a Habsburg-uralom eltörlését követeli, hanem ennél még sokkal rosszabbat feltételez a dinasztia nézve mit mi teljességgel nem akarunk elhinni. Dédács, 1904. szeptember.

Kormányképeség.

A „Szaboles” számára írta: Dr. Halmay Elemér.

Absztrakt értelemben kormányképes minden politikai párt, melynek programja az alkotmány és a törvények keretén belül mozog, és céljával az alkotmánynak és a törvényeknek legális eszközökkel való továbbfejlesztését tűzi ki. Konkrét értelemben kormányképes az a párt, melynek programját a nemzet, illetőleg képviselőinek a többsége vallja. Magyar értelemben azonban csak az a párt kormányképes, a melynek programja a korona tetszését is bírja.

Minden szabad és alkotmányos államban az első két meghatározás értelmében váltakoznak a politikai pártok a kormány gyakorlásában, mert a szigorúan alkotmányos — vagy mondjuk egészségesen alkotmányos — államban a kormányok is alája vannak vetve a haladás örök törvényeinek, melyek az életet általában s így a nemzetek politikai életét is szabályozzák. Minden haladásnak két ellentétes erő, illetőleg mozgás az alapja: a befejlődés és a kifejlődés; amaz a multból táplálkozik és konzerválni akarván a már meglévőt, kerékkötője a haladásnak; emez csak a jövőbe tekint s átmenet nélkül akar új állapotokat teremteni. E két erő egyensúlya a holt pont, a stagnálás; a befejlődés tulsulya a dekadencia, a kifejlődés diadala: a haladás.

Bármerre tekintünk az ugynevezett „nyugati” államokban, mindenütt a kifejlődési mozgalom tulsulyát, azaz a haladást látjuk: — s csakis a mi alkotmányos életünk az, amely harmincöt év alatt még nem birt kivergődni a holt pontból és ma is csaknem ugyanabban az állapotban stagnál, amelybe a hatvanhetes kiegyezés által jutott.

Az a politikai váltógazdaság, mely a nyugati alkotmányos államok politikai életét megtermékenyíti s az egymással szemben álló pártok tusáiból új alakulásokat teremt, a mi politikai életünkben ismeretlen. A korona tetszésére ugyanis, mely első és leglényegesebb föltétele minden politikai párt kormányképeségének, csakis az oly párt számíthat nálunk, mely nem csupán a hatvanhetes kiegyezés alapján áll, hanem a kiegyezés fundamentális törvényeit is a korona fölfogásának megfelelően magyarázza.

De, mint minden véges dolog, a korona fölfogása se lehet állandó, hanem szintén alája van vetve a fejlődés, a változás örök törvényeinek s következésképpen kell jönnie olyan időnek, midőn az a politikai párt, mely a korona fölfogásának s ennél fogva bizalmának a letéteményese volt, épen e fölfogás megváltozása folytán anakronizmussá válik, elveszti kormányképeségének föltételeit s át kell adnia helyét egy új pártnak, mely a korona változott fölfogásának megfelelően egészen új programjában bírja a kormányképeség föltételeit.

A párt, amely lassankint anakronizmussá válik, a mostani liberális párt; az új párt, melynek programja nem ütközik a korona nem tetszésébe, a Bánffy-párt.

Mielőtt rátérnék annak kifejtésére, hogy a Bánffy-párt programja nem ütközhetik a korona nemtetszésébe, pár szóval arra is rá akarok mutatni, hogy a mostani liberális párt nem csupán anakronizmus a korona változott fölfogásából kifolyólag, hanem a nemzet többségének az érdekeit, óhaját és fölfogását se képviseli, — sőt mind az önálló vámterület, mind a katonai kérdések dolgában homlokegyenest az ellenkező állásponton áll, a liberálizmusa pedig csak üres frázis, őszinteség nélkül való prédikálása oly dolgoknak, amelyeknek a megvalósítására nem is gondol.

Ha viszont sorra vesszük a Bánffy-párt programjának főbb pontozatait, azonnal látjuk, hogy a nemzet többségének az óhajatai mind megvannak benne, de látjuk azt is, hogy e főbb pontozatok közt nincs egyetlen egy se, mely lényegében a korona nemtetszésével találkozhatnék.

Mert mi is ne tetszhetnék a koronának a Bánffy-párt programjában?

Az talán, hogy az új párt tovább akar építkezni a hatvanhetes alapon és pedig a meglévő tételes törvények alapján, azoknak legális fejlesztésével? . . .

Az talán, hogy mindenben és mindenkor demokratikus alapon, erősen liberális irányban akar építkezni és pedig nem a közönségesen a vallás szempontjából értelmezett liberálizmus, hanem a közszabadságnak institúciókhoz való kapcsolása által? . . .

Az talán, hogy a magyar állam minden tagjának egyaránt, egyenlő mértékben akarja biztosítani a jogokat, kiterjesztvén ezeknek élvezetét a nemzet szélesebb rétegeire, de csak addig a határig, ameddig az egységes magyar nemzeti állam követelményeivel ellenkezésbe nem jutnak? . . .

Az talán, hogy a hadsereg nyelvének a kérdésében nemzeti álláspontra helyezkedik? . . . De hisz ez sem alkotmányos akadály, hanem csak a fölségjogok szándékosan komplikált lényegének az egyéni interpretálása, amelyre nézve a korona fölfogása szintén megváltozhatik!

Amint hogy megváltozott a korona fölfogása az önálló vámterület kérdésében, amelynek létesítését nem ellenzi oly mereven, mint ahogy a liberális párt elhítteti óhajtja: — nem ellenzi pedig már csak azért sem, mert alkotmányos fölfogása meghajlik a már szentesített törvény előtt, mely „az önálló vámterület jogi állapotát” dekretálta.

Kishitőség, vagy rosszakarat tehát az olyan beszéd, hogy a Bánffy-párt nem kormányképes; kishitőség azért, mert nincs bátorságuk, hogy kövessék Bánffy az előtte álló nehéz és küzdelmes pályán; rosszakarat azért, mert már most is félnek a Bánffy erős akaratától és lesajnálják a pártját már előre, ahelyett, hogy azt vizsgálnák: — vajjon a Bánffy politikája igazságos, szükséges, célra vezető-e, vajjon kész-e szolgálni a jelen pillanatban hazáját, annak jelen viszonyaihoz és jelen szükségleteihez képest?

Kihasztnálatlan vagyonsforrásunk.

— Irta: Szabados János. —

Figyelemmel kísérvén a napi eseményeket a közelmultban tudomást szereztem Budapest főváros tanácsának a ló- és nyulhus behozatala tárgyában a nagyméltóságú kormányhoz teendő előterjesztéséről.

Amennyiben ezelőtt 6 évvel a tengeri-, illetve a házi-nyul-tenyésztés általánosítása tárgyában tervet is nyújtottam be a földmivelés és kereskedelemügyi ministeriumokhoz, időszerűnek tartom a házi-nyul-tenyésztés ügyét felfrissíteni. Teszem ezt annyival is inkább, mert Budapest főváros tanácsának határozatában megtaláltam azon feltételt, melyet ezelőtt 4 évvel az akkori kereskedelemügyi minister ur Hegedüs Sándor az ügyben tett szóbeli nyilatkozata megkívánt. A kegyelmes ur ugyanis oda nyilatkozott, hogy a nyul-tenyésztés általánosítása iránti kezdeményező lépéseknek alulról kell megindulni, mert a kormány erre nem kényszerítheti a közönséget.

Ime a folyton nehezülő életviszonyok behatása alatt ezen kívánalom is felbukkant. Budapest fővárosának tanácsa előbb említett határozatával eléggé documentálta azt, hogy a tengeri-nyulhus életszükségletet képez, így nem szükséges azt külön bizonyítani, csupán csak a nyul-tenyésztés szocial-politikai jelentőségét leszek bátor kiemelni.

Elmélkedés tárgyává téve a nyul-tenyésztés általánosításából származó előnyöket, elvonul előttem, mint a kivándorlás kerék kötője.

Ha tudjuk azt, hogy Franciaország, Anglia és Belgiumban a nyul-tenyésztés különösen a szegényebb nép foglalkozási körébe esik, rá kell jönnünk arra, hogy ezen néposztály sorsának alakulására jelentékeny tényezőként hat az, ha csak hetenkint is oly jó falatnak nézhet elébe, mely egy heti sanyaruságának feledtetésére szolgálhat s újabb erőt adhat a további küzdelemre.

Megfontolandó továbbá az, hogy a nyul-tenyésztés, mint házi-ipar, mily előnyöket nyújt a ruházkodás terén.

Képzelnék bele magunkat a szegény-nép állapotába s gondoljuk meg azt, hogy egy jó meleg takaró, vagy egy jó bélések kabát, mely az általuk elfogyasztott nyulak bőréből készíthető, mily jó ellenszer a tél zaklató hidegsége ellen.

Nemde, ha egyébként szegényül is élünk ezen körülmény is békülékenyebbé tesz bennünket sanyaru sorsunk elviselése iránt?

Vegyük még hozzá azon előnyöket, melyeket a nyul-tenyésztés az ipari feldolgozás alá eső bőr és szőrnél s a feldolgozásnál igénybe vett munka értékesítésénél nyerünk, — csodálkozunk kell a felett, hogy a vagyonsforrásunk ezen produktív nemű nemzetgazdaságunk irányításánál figyelmen kívül hagyott.

Hogy mennyire fontos volna nemzetgazdaságunkban a tengeri nyul tenyésztés, szolgáljon buzdító például a kis Belgium. Ez maga 4000 tonna tengeri nyulat szállít évenként Angliába és 230 ezer dollár értékű kálap-szört az egyesült államokba. Hogy mily értékű lehet azon husmennység, mely befogyasztásra szolgál, s azon iparcikkek értéke, melyeket a többi államokba szállít, ezt hazánkunk kiküldött kereskedelmi megbízottai tudnák meghatározni.

A fentebb nevezett államokban az apró családtagok is kiveszik a részüket a nyul-tenyésztésnél. Gondoljunk azokra az előnyökre, ha egy családtag már 6 éves korától cselekményével pozitív hozzájárul a lét-fenntartáshoz (s el van vonva a káros időtöltéstől pl. madarászás, gombozás csavargás

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól, mint hathatós szer

Sirolin

tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurutos bajainál ugymint **idült bronchitis, szamárhurut** és különösen **láb-badozóknál influenza után** ajánlatik, Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4. — kor-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alanti céggel legyen ellátva.

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc.)

stb.) be kell látnunk azt, hogy háztartásunkban az ily csekélynek látszó dolog fontos tényezőként szerepelhet.

Ha a nyultenyésztést nemzetgazdaságunk keretébe beilleszteni akarjuk, kezdeni kell tehát az iskolán, illetve a népnevelésen. Ezen célból okszerűnek tartanám, hogy a nyultenyésztés iránti érdeklődés felélesztéséért a tengeri nyulak különböző fajait képes könyvekben, vagy fali táblákon a népiskolákban bemutatni, mely mellett minden fajnak gazdasági haszna és ellátási igénye ismertetve volna.

Minden dolognak kezdete van — szükségképpen itt is kell lenni!

Ha a népnevelésen kezdjük a dolgot, gondolni kell arra a valószínűsége, hogy a szülők gyermekeik óhajtatásának engedve, beszerzésénél figyelemmel kell lenni arra, hogy könnyen hozzáférhető és olcsó legyen. Ezen célt szolgálják a tenyész állományok. Ilyen tenyész állományok lehetnének az orsz. fegy és javító intézetekben és gazdasági szakiskolákban, a honnan a fejlődés további stádiumában hazánk nagybirtokosai s mágnásai létesítendő nyulaskertjeik felügyelőit nyerhetnék. — Ime tehát egy új pálya volna teremtetve.

Ha vissza pillantunk hazánknak a közel multban lefolyt politikai eseményeire, látni fogjuk azt, hogy az adózó polgárok újabb megterhelésnek néznek elébe a nélkül, hogy teherviselési képességük fokoztatott volna. A nyultenyésztés s az ebből származó ipar kihasználatlan vagyonforrása nemzetünknek, gazdasági életünk hivatott irányítói ambícióit találhatják ennek kiaknázásánál.

HIREK.

Képviselői gyűlés volt a múlt kedden, amidőn elhatározták, hogy a város tulajdonát képező gőz és kádfürdőt házi kezelésbe veszik. Elhatározták továbbá hogy léghűtő és jégkészítő berendezést állítanak fel. A gyűlésen nagy érdeklődés mutatkozott, mert a mai néhez megélhetési viszonyok mellett, képviselőtestületünk egy része irtózik minden költséggel járó intézkedéstől.

A minister és a „Szabolcs.” Mindnyájunk előtt ismeretes, hogy a földmívelésügyi m. k. minister a földmívelés minden ágazatában arra törekszik, hogy a gazdálkodók között minél jobb vetőmagvat és tenyészanyagot honosítson meg és ezen kívül, a jobb eredményt adó mívelési módokat is népszerűsítse. Belátta a minister, hogy az eddig követett ósdi szokások bénítólag hatnak a gazdálkodásra, melyek nem csak a kisczudák tiszta hasznát, de a földbirtokosok jövedelmét is károsan folyásolják be. Ide vezethető vissza a mintagazdálkodások bevezetése a méhészeti, gyümölcsészeti vándortanítók alkalmazása, különféle felügyelőségek és szakiskolák létesítése stb. Hazánk fenntartásának legerősebb oszlopát még ma is a földmívelés képezi, és annak jövedelmezőségét fokozni közérdeket képez. Az „Uj-párt” is az önálló vámterülettel ezt akarja, még pedig gyökeresen biztosítani. Szerkesztőségünk előterjesztéssel élt a földmívelésügyi ministerhez és felhívta a figyelmét arra, hogy a lapok közleményeiben győzheti meg legjobban a földmívelőket új termelési ágak bevezetésének célszerűsége és jövedelmezősége felől és itt igazolhatja be jobban, hogy a jövedelmet mennyire lehet fokozni. Ezen cikkeknek azonban valódi szakemberektől kell származva lenniük, hogy az azokban elmondottak annyira meggyőzők legyenek, hogy a legelfogultabb gazdálkodó is mintegy kényszerítve legyen az ajánlott mód kipróbálására. Dicséretére szolgál a ministernek, hogy a párt politikán

felül emelkedve, nem tekintette azt, hogy ezen ajánlat ellenzéki laptól származik, hanem azt 8327 eln. 3/1904 szám alatt elfogadta, sőt lapunknak közlés végett a gyümölcsészetről egy rendkívül értékes dolgozatot is küldetett már. Ezen munkát közgazdasági rovatunkban közöljük, és felhívjuk olvasóink figyelmét rá.

Az őszi rendes megyegyűlés jövő hó 11-én lesz megtartva.

Kinevezés. A pénzügyminister Csépany Imrét számgyakornokká nevezte ki a helybeli kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez.

Aranymise. Lélekemelő, magasztos egyházi ünnep színhelye ma a máriapócsi kegytemplom. Meszlényi Gyula, a szatmári egyházmegye érdemekben megöszült püspöke ugyanis e napon és a nevezett templomban tartja meg áldozópapságának félszázados évfordulóját. A püspök jubileuma alkalmából, nemcsak a papság, de a nagy közönség részéről is a legőszintébb tisztelet és szeretet nyilvánul. Meszlényi egyike ama főpapoknak akik a jótékonyság gyakorlása által nevüknek emlékezetét hosszú időre biztosították. A pócsi ünnep iránt megyénkben is nagy érdeklődés tapasztalható. A püspök és a vele érkező papok a pócspetrii plebános vendégei lesznek, a világiak pedig a Bazilrendi atyáknál lesznek megszállva. Az agg püspök jubileumához ama szívből fakadó közóhaj csatlakozik, hogy őt a gondviselés a legjobb egészségben az emberi kor végső határáig tartsa meg!

Tolnay Kornél körútja. Tolnay Kornél, a M. Á. V. debreceni üzletvezetője tegnap előtt városunkba jött, hogy az építendő Nyiregyháza-Sóstó-dombrádi vasút előmunkálatait a helyszínen megtekintse. Tolnay kitünő szakember és a sóstói vasút iránti érdeklődését nem lehet eléggé megbecsülni.

A tanfelügyelő és az iskola kerülök. Dr. Wilt György kir. tanfelügyelő felhívást intézett a hatóságokhoz az iskolákban mulasztások és a be nem iratkozások megszüntetése végett. Szomorudolog, amidőn a szülőket hatósági beavatkozással kell szorítani eme legszemből kötelesség teljesítésére; elszomorító, hogy még ma is akadnak 10—15 éves suhancok, akik nem tudnak írni és olvasni. Nem csak a községekben lehet ezt tapasztalni, hanem Nyiregyháza is, ahol 9—10 éves gyermekek újság árulással keresik már meg kenyerüket. Hiszünk, hogy a város hatósága és a községi előljárók erélyesen fognak eljárni a kötelességükről megfélekedett szülőkkel szemben.

A sóstó-dombrádi motoros vasút építésének ügye, gyorsan közeledik a megvalósulás felé. A közigazgatási bejárás ugyanis e hó 14-én vette kezdetét és komolyabb fennakadás nélkül eszközöltetett. Ez a körülmény arra enged következtetni, hogy az építkezés rövid időn belül kezdetét veendi. Erre annál nagyobb a szükség, mert a tiszamenti községeknek vasút által városunkhoz való csatlakozása kiválóan fontos városi és közgazdasági kérdés. De sürgős az építkezés megkezdése azon oknál fogva is, mert emberbaráti kötelesség a nagy drágaság miatt szükölködő szegényeken munkát adás által már azért is segíti, mert a nép szívesebben dolgozik most csekélyebb keresetért is, mint akkor, midőn más foglalkozása is van.

Nagy tűz. Gyurján Mihály helybeli gazdálkodó tanyáján tűz ütött ki, mely számos épületet és nagymennyiségű terményt hamvasztott el. — Kisvárdáról értesítenek bennünket, hogy az Engel-féle vendéglőben tegnapelőtt háromszor ütött ki tűz, de a tüzlőtség odaadó munkássága által sikerült azt elfolytani. — Kállósemmjében pedig Würdiger Mózes korcsmája gyullt ki és égett meg. A tűz tovaterjedését csak nagy nehezen tudták meggátolni.

Vármegyénk állategészségügyének megvizsgálása végett az állategészségügyi felügyelő körutat tesz megyénkben és Újfehértón f. hó 22-én, Nyiregyházán 23-án, Nagykállóban 24-én, Nyirbátorban 25-én, Kemeccsén 26-án, Kisvárdán 26-án, Mándokon 27-én, Gáván 28-án, Tiszalökön 29-én fogja a vizsgálatot megejteni.

Kivándorlási ügyek. Tudvalevő, hogy az Amerikában megtelepedett kivándorlók itthon maradt hozzátartozóiknak pénz helyett egyik vagy másik utvonatra érvényes előre váltott hajójegyet, úgynevezett prepaid-et küldenek a melylyel átkelhetnek a tengeren. Az előre váltott jegyek fölhasználását ujabban rendkívül megnehezíti az amerikai bevándorlási bizottság amaz eljárása, hogy a prepaid-jegyvel érkezőket nem akarják partra engedni, mert ezekről, a kik mások pénzén utaznak, joggal felteszik, hogy nem képesek magukat eltartani és majd az Egyesült-Államok terhére esnek. Ennek ellenkezőjét pedig csak a legkritikább esetben sikerül az előreváltott jegy tulajdonosának bebiztosítani és így is napokig tartanak a szigorú és körülményes vizsgálat vexaturái. Az amerikai bevándorlási bizottságnak ez ujabban gyakorlata a magyarországi kivándorlásra nézve is nagy befolyással van, a mennyiben a külföldi hajóstársaságok eddig prepaid-jegyek küldésével törekedtek a kivándorlókat a fumei utiránytól elvonni, ezzel akarták lehetővé tenni, hogy a kivándorló az előreváltott jegy felmutatásával a külföldi kikötők felé is kaphasson utlevelet. A belügyminister értesülve az amerikai bevándorlási bizottság ujabban gyakorlatairól, az összes közigazgatási hatóságokhoz intézett körrendeletében meghagyta, hogy a kivándorlókat figyelmeztessék erre a körülményre, óvják őket a prepaid-jegyek használatától és hogy a kivándorlók hajójegyek helyett készpénzt kérjenek amerikai hozzátartozóiktól. — A magyarországi kivándorlásra nézve nem kevésbé fontos a belügyministernek az utlevélre vonatkozó rendelete is, a mely tulajdonképpen egy régebbi rendelet magyarázata. E szerint a külföldi kikötők felé váltott utlevelek a fumei utirányra mindenkor érvényesek és jogosan használhatók. Viszont azonban a belügyministeri rendelet szigorúan meghagyja, hogy a fumei utirányra nyert utlevéllel senkise utazhassék a külföldi kikötőkbe és ebben az irányban a legalaposabb ellenőrzést rendeli el.

Katonai lóvásár. Nyiregyházán a miskolci lóvásárló bizottság jövő hó 7-én lóvásárt tart. Nem tudjuk eléggé ajánlani városunk és megyénk gazdaközönségének, hogy az ilyen vásárokat, katonai célokra alkalmas lovaikkal keressék fel, mert ott közvetlenül vásárolnak a tenyészőtől és jobb árt ér el az eladó, mintha jóságát alkusz útján juttatja a katonasághoz. Lehet azonban azt is tapasztalni, hogy hibás, katonaságnak alkalmatlan lovakat is vezetnek elő és így nem lehet csodálkozni, ha egyesek csalódottan távoznak el.

A népfelkelési szemle városunkban jövő hó 24-én és 25-én fog megtartani.

A császárszállásnak ide csatolása évek óta foglalkoztatja városunk lakosságát. Ezen igen fontos ügyben alispánunk jövő hó 25-ére új tárgyalást tűzött ki.

A kereskedelmi és iparkamara közgyűlése tegnapelőtt, nagy érdeklődés mellett tartatott meg. A vezetőség munkásságát a kereskedelmiügyi minister leiratban ismerte el. Az ügyforgalmi jelentést Szávay Gyula titkár terjesztette elő. A debreceni ipari szakiskola létesítése, melyet vármegyénk közönsége is melegen óhajt, a közel jövőben várható. A végeladásoknál visszaélések elleni védekezés szükségességét a gyűlés kimondta. Az ipartörvény módosítását, a vasárnapi munkaszünet szabályozását, és a szövetkezetek ren-

Hajnyíró gépek és borotvák

jótállással mindenféle aczélárak u. m.: kések, ollók, oltókések stb. beszerezhetők **jutányosan**

Blumberg József, keztyű-, sérvkötő- haskötő- és fűzőgyárosnál.

KAPHATÓK: Francia gummi különlegesség és szivacsok. Parfüme-k, szappanok, kefék, fésűk, fogpor stb.

Irrigátor 1 frttól 4 frtig minden minőségben felszerelve.

dezését is szükségesnek mondta ki a gyűlés. A kender és len termelés érdekében mozgalmat indítanak. Szervezték a törvényhatósági ipartanácsokat is. Ezekon kívül több kisebb fontosságú ügyet is intéztek el. Városunk vámszedési jogával és Tiszabud valamint Nyírmada hotivásaraival is foglalkoztak.

Elítelt apagyilkos. Méltó feltűnést keltett városunkban ama hír, hogy Ulmer Gusztáv, helybeli tehetős gazdát a saját fia lelőtte. Emez apagyilkossági ügyben, mult szerdán aként ítélték az esküdt bíróság, hogy az apának megölőjét 8 esztendőre ítélte el. A végtárgyalás során, a gyermeknevelés ferdeségének, fogyatékosságának következményei aként lettek felsorolva, hogy az elítelt gyilkosban igen sokan azon szerencsétlent látták, akit nem tanítottak meg szülei szeretet és tiszteletre s mint ilyen apjában nem édes apját, hanem a zsémbes embert látta, midőn ellene fegyverhez nyult. A törvény szakaszait alkalmazták, mert alkalmazni kellett de sok könnyelmű szüle vonhatja le a tanulságot azon szomorú esetből, mely az apát a sirba, a fiát a börtönbe juttatta. A védelmet dr. Edelstein Aladár teljesítette, aki remek beszédben igyekezett védelemének bűnét enyhíteni.

Építetők figyelmébe. Az utóbbi időben lábra kapott városunkban, hogy az építetők a hatóság engedélyének kikérését csak formaságnak tekintik és azt be sem várva megkezdik az építkezést. A beadványok is legtöbbszörre oly hiányosan szerkesztetnek, hogy a hatóság azokat érdemileg elintézni nem tudja. Mondanunk sem kell, hogy ugy az engedély nélkül építetőknek, mint a hiányos kérvényt beadónak később kellemetlenségei sőt büntetései származnak felületességéből. A polgármesteri hivatal az ilyen téves nézet megszüntetése érdekében adk 12359/904 szám alatt a következő hirdetményt bocsátotta ki: Hirdetmény. A mennyiben az építkezési szabályrendelet 38. §-a kötelezőleg kimondja, hogy ujonnan épült, avagy lényegesen átalakított épületek, lakrészek, mindaddig nem vehetők használatba, míg azt a tanács nem engedélyezi. — közhírré teszem, hogy a tanács e rendelkezésnek jövőben érvényt kíván szerezni, tehát minden új épületnél, vagy lényegesen átalakított lakrésznél, az építkezés befejezése a rendőrkapitányi hivatalba bejelentendő s ezen bejelentés és a rendőrkapitánynak a helyszínén szerzett tapasztalatairól felvett jegyzőkönyv alapján fognak a lakhatási engedélyek kiadatni. Nyíregyházán, 1904. szeptember 9.

Bogár Lajos, h. polgármester.

Halálosan megvert ember. Nyírbogdányban bál alkalmával Karakó Jánost annyira megverték és összeszurkálták, hogy most az Erzsébet kórházban a halállal vívódik.

A nyírmadai rabbi merénylőjét valószínűleg elfogták. A gyanu egyik ottani lakosra irányult akit a csendőrség le is tartóztatott. A vizsgálat most fokozott erélyvel folyik, melynek részletei azonban, annak érdekében még nem közölhetők.

Letartóztatott kivándorló. Városunk rendőrsége éber figyelemmel kíséri a vasuti állomáson az utazókat, és nem egyszer fogott már el országon kívül egyéneket is. Ma egyhete Pozsonyi János rendőrbiztosnak feltűnt egy úri ruhába öltözött idegen, akinek se hogy sem jól állott az. Igazolásra szólította fel, amikor kitűnt, hogy Demeter Ferenc ópályi gazdálkodó, aki utlevél nélkül Bécsből küldött hajójegygyel akart Amerikába vándorolni. A nyomozatot megindították hogy miért akart éppen Hamburgon át és utlevél nélkül kivándorolni.

Tűz. Lapunk mult heti számának zárta-kor értesültünk és tűz címen megírtuk, hogy Kohn Ignác üzletében tűz volt. Ezen hírünket aként igazítjuk helyre, hogy nem a bolti berendezés égett, hanem a szomszédos boltban tüzet gyújtottak a kályhában, melynek csöve a füstöt a Kohn üzletébe szolgáltatva és a mely az álványok és a falak közötti teret töltötte ki, honnan különféle helyeken tódult az üzletbe. Innen származott a riadalom és a tűz keresése. Ezen hírünket készségesen igazítjuk helyre.

A városunkhoz tartozó örhalmi kert-ségben, egy kazal takarmányszalma leégett.

Mikor lehet szüretelni? A régi szüretnek, ünnepszamba mentek. Ma már egészen más-ként vagyunk. A szabolcsmezei szőlőket, nemes fajokkal cserélték ki, melyek korábban és későbbben érnek meg az adásvételi forgalom és szüretelésre. Épen ezért érthetetlen, hogy sok községben, a szőlőkerti előljárók ma is tiltják egyeseknek a korábbi szüretelést. Ha ugyanis a különböző időben érő szőlő szüretelését egyidőre hagyjuk, a korai szőlő elrothad, a késői pedig be nem érik. A mezőrendőrségről szóló törvény nem korlátozza a szüretet, így a falusi előljárók sem korlátozhatják azt, vagyis bárki akkor szüretelhet, amikor tetszik, csak arra kell ügyelni, hogy a nem szüretelő szomszédok szőlőjében kár ne történjék.

A takarmányhiány arra indította városunk tehéntartóit, hogy az iránt kéreményezzenek, hogy a város erdejében a csorda legeltetése engedtesse meg. Jó volna a városi hatóságnak e kérvény kedvező elintézésével sietni, mert a csorda éheznek, a takarmány tulajdonosok, olykor drágán sem lehet kapni. Olyan rendkívüli körülmény ez, mely nem tűr hivatali lassúságot az elintézés körül.

Köszemlére való kitétel. A vármegye 1905-1906 évi közuti költségvetésre f. hó 19-től jövő hó 4-ig a vármegyeházán köszemlére tétetett ki; mely ellen az alispánhoz felszólamlás adható be.

Lopott lovak. Pap községben még az 1902 évi márc. hó folyamán kóbor cigányoktól két pej lovat vettek el a csendőrök, melyeknek egyike I. B. bélyegű kanca, másika E. A. bélyegű herélt. A lovakat f. hó 22-ig át lehet venni a tulajdonosoknak.

A gyűrei körorvosi állás f. évi okt. 8-án töltetik be. A pályázati kérvényeket okt. 1-ig a mándoki főszolgabíróhoz lehet benyújtani.

A husvizsgálat alkalmával a vármegye szabályrendelete előírja, hogy nyomtatott úrlapon meghatározott szöveggel adandó ki a szemlejegyet. Utóbbi időben egyes vágatási biztosok papír szeletkén irónnal állítottak ki tetszés szerinti szöveggel szemlejegyet, melyet hamisítani igen könnyen lehetett. Alispánunk szigorú rendeletet adott ki ezen visszaállapot megszüntetése érdekében.

A honvédség ellenőrzési szemléje városunkban jövő hó 27-én fog megtartatni, az utószemle pedig Miskolcra nov. 17-én lesz.

Árlejtés. A vármegye szolgaszemélyzete részére az 1905, 6, 7 években szükséges ruházat beszerzése érdekében a megyeháza kistermében f. hó 22-én árlejtés lesz tartva. A csizmaszükségletre pedig 23-án tartatik meg az árlejtés.

Cirkusz. Az utóbbi időben bőven volt része városunk lakosságának különféle látványosságokban, melyeknek mintegy koronáját képezi Debreceni Lajos itt idéző társulata. Többek között egy fél méter átmérőjű gömbön és a légtornán mutatott művészetek keltenek csodálkodást. Céllovó mutatványai pedig ámulatba ejtik a szemlélőt, oly biztosan lő álló és mozgó célpontokra. Pavlovszky Károly eröművész pedig ujnnyivastagságu láncokat szakít ketté, melyeken a friss törés nyomai határozottan kivehetők. Az egész társulat magyar emberekből áll. Ma este érdekes és új mutatványokat látatnak, holnap este pedig a búcsúelőadás fog megtartatni a búzatéren felállított cirkuszban.

Vadászok figyelmébe. Löpor, patron, srét és mindenféle kész fegyver-töltények

legjutányosabb árban beszerezhetők **HIRSCHLER MÖR** cégnél. (Nyíregyháza, az Orosi- és Iskola-utca sarkán.)

Termény árak:

Buza	9-15— 9-50
Rozs	6.70— 6-90
Árpa	7-20— 7-30
Zab	6-80— 7-00
Tengeri	8-00— 8-30

KÖZGAZDASÁG.

A gyümölcsös.

Lapunknak ezen cikket közlés végett a földmivélsügyi m. k. minster küldte be.

A gyümölcsfának egyetlen gazdaember telkéről sem szabad hiányoznia, mert ez egészséges, üdítő gyümölcsrel látja el a ház népét, ezenkívül pedig, ha felesleg termésünk lenne belőle, feldolgozhatjuk azt aszalvánnyá, lekvárrá, továbbá egyik-másikból bort, pálinkát és ecetet is készíthetünk. Szabolcsvár-megye területe a gyümölcsstermelésre is alkalmas, és eként érdemes a gyümölcsfát nagyban is ültetni, hogy a felesleg eladása folytán jó mellékjövedelemre telessünk szert, a mint ezt Kecskemét, Nagy-Körös, Göncz, Kis Szeben és számos község példája bizonyítja.

Éltelintve a termése által adott hasznot, a gyümölcsfa különben is kedvessé, széppé teszi udvarunkat, lakásunkat és kertünket; nyáron árnyékában legjobb pihenőt talál a heti munkában elfáradt gazda és családja.

Hazánkban éghajlata, időjárása és talaja a gyümölcsstermelésre a legtöbb vidéken eléggé megfelelő, csak természetesen meg kell válogatni minden gazdának a vidékére és talajára alkalmas gyümölcsnemeket és fajtákat.

A gyümölcsnek ugyanis több neme és minden gyümölcsnemnek több — a termelésre többé vagy kevésbé alkalmas — fajtája is van.

A gyümölcsnemeket négy csoportba oszthatjuk.

Az elsőbe, az almaféle gyümölcsökhöz soroljuk az almát, a körtét, birset, berkenyét és noszpolyát (lasponyát).

A második csoportba a csonthéjas gyümölcsök közé számítjuk a szilvát, kajszi-vagy sárgabarackot, az őszibarackot, a cseresnyét, a meggyet és a mandolát.

A harmadik csoportba kerülnek a kopáncsos gyümölcsök, ugymint a dió, mogyoró és a gesztenye.

Végül a negyedik csoportba oszthatjuk be a boglyós gyümölcsöket és pedig a szőlőt, köszmétét (egrest), a ribizskét, a fái szedret (eperfát) és a málnát.

Minden egyes csoportba tartozó gyümölcsnemnek más az alakja, értéke, használati módja; de változik azoknak az éghajlat és a talajra nézve is a kivánságuk, sőt változik részben azok nemesítési és kezelési módja is.

Ez okból meg kell ismerkednünk, habár csak röviden, az egyes gyümölcsnemekkel is.

Az alma egyike a legfontosabb gyümölcsnemeknek; mert kellemes savanyúsága és finom husa az emésztés előmozdítására, a vér higitására, tisztítására jótékony befolyással van. Lehet használni nyersen, csukórral párolva nagybetegnek, a nyári forróságban üdítő leves készül belőle és az almásrétes sem utolsó tésztás étele a magyar-nak. Lehet azután az almából igen egészséges italt, almabort (czidert) is készíteni, meg is lehet a feleslegét aszalni és télre vagy a jövő évre eltenni. A nemesebb téli alma eltéve és eltartogatva tavaszig is eláll és értékében folyton csak emelkedik. Ime ezen sok jó tulajdonsága miatt tartjuk az almát a legfontosabb gyümölcsnemnek.

Az almafa a nagy melegt nem igen szereti, meleg fekvésben és hozzá még száraz talajban nem is lesz a fája tartós és férges lesz legtöbbször gyümölcse. Ezen tekintetben a téli nemesebb fajták kényesebbek mint a nyáriak és az ősziek.

A mi a talajt illeti, az alma a kellő mélységű erősebb, kötött talajt kedveli és ebben lesz legsikeresebb termelése.

Az almának ezernél is több fajtája van és ezek közül az okos, előrelátó gazda csak 2—3 fajtát szerez be és ezeket termeli, mert ha sok fajtából van termésünk és egy-egy fajtából kevés, annak nem akad ám oly jól vevője, mint a kevés fajtának, ha azok mindegyikéből nagyobb mennyiséget tudunk a piacra vinni. Nemcsak az almánál áll különben ez, hanem többé-kevésbé a körténél, szőlőnél, szilvánál, baracknál, sőt még a cseregyénél és meggyénél is.

Ha a gazda csak a családja szükségletére tart gyümölcsöt, akkor termelhet több fajtát is, de még ekkor is hasznosabb minél kevesebb fajta termelése.

Az összes nemes almafajta, melyet ismerünk, az erdeinkben élő vadalmától származott egykoron és ennek a magjából kelt és nevelt vadcsemetére nemesítve lehet csak nemes fajta almáinkat egész valóságban fentartani; mert bármily finom almáknak magvaiból igyekeznék is magunknak almát nevelni, vadalmát fogna az nekünk teremni.

Az ajánlható fajokat a talajminősége szerint lehet csak meg állapítani mindazonáltal, hogy a kis gazda ne álljon minden tanács nélkül, a legjobb almafajokat ide ígatom érésidejük szerint:

Nyári fajták: Asztrakáni fehér, Asztrakáni piros, Charlamovszki, Kecskeméti vajalma, Nyári parmén.

Őszi, vagy még nyár végével beéző fajták: Tüköralma, Gravensteini, Danzigi bordás, Csikos őszi kálvill, Lángozott bibornok, Sándor czár, Szürke őszi renet.

Téli fajták: Ananász renet, Angol kórházi renet, Angol téli arany parmén, Batul, Baumann renet, Gyógyi piros, Jonathán, Kanadai renet, Karmeliták renetje, London peppin, Má dai kormos, Parker peppinje, Pónyik, Pusztai sárga, sárga Bellefleur, Sikulai, Sívári, Török Bálint.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

Lukács Tihámér ur Debreczen. Szívéliesen üdvözljük munkatársaink sorában.

K. Bertalan ur, Helyben. Technikai okokból jövő számunkra maradt.

K. Károly ur, Demecser. Ezen számunkról elkésett. Üdvözlöt.

Bertino. Helyben, Besoroztuk.

Non. Plus. Sorát ejtjük.

Nyílttér.*)

Gőzmalom bérbeadás!

Felsősimapusztán, Nyiregyházához $\frac{1}{2}$ órai járásra a Csen-gery Gyula-féle stabil 18 lóerjű géppel, 2 köre és egy hengerszékkal, 2 szita és szeckavágóval berendezett gőzmalma azonnal több évre bérbe kiadó.

Feltételek a tulajnonosnál a helyszínén, vagy a kiadóhivatalban megtudhatók.

*) E rovat. alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerkesztőség.

H I R D E T E S E K.

Menyasszonyi kelengyék!

Divatszövetek a legfinomabb kivitelig.

Angol és Schottis kelmék ruhákra és costümökre.

Blous-szövet különlegességek.

Blous-selymek különösen schottis selymek egyes blousokra nagy választékban

Női és férfi kész fehérnemű, pamut- és cérnavasznak, fehér és színes asztalkészletek, törülközők, zsebkendők.

Legujabb barchetok, flanellokban nagy raktár. Blous flanellek gyönyörű mintákban.

Őszi divat ujdonságok!

Futó és Sopha szőnyegek, plüss kocsitakarók, ágyterítő készletek, csipke- és gyapju függönyök

rendkívül nagy választékban.

Fenti cikkek csakis a legdivatosabb és legujabb kivitelben, gazdag választékban vannak raktáron s **a legszolidabb árak mellett** árusítatnak el.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

UNGÁR LIPÓT divatáruháza

Margit flanell gyönyörű mintákban 1 méter 56 fillér.

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy:
bevásárlási utamból hazaérkeztem.

Női- és gyermek-felöltő!!

Női modell!!

Kalaptermemet az ujdonságok legujabb és legolcsóbb vívmányaival ruháztam fel, ugymint:
a legdivatosabb és legfinomabb fekete és színes havelok, őszi kabátok

tíz koronától feljebb.

Fekete és színes őszi köpenyek 18 koronától feljebb.

Téli modell különlegességek női és gyermek felöltőkben, bámulatos olcsó árak mellett nálam kaphatók:

Tisztelettel:

Halmágyi Sámuel utóda,

legnagyobb női divat, felöltők, és modell kalap áruháza, Tokaji-utca 1. szám.

Lichtmann Vilmos

különlegességi gazdasági gépek és
műszaki cikkek gyári raktára

NYIREGYHÁZÁN.

Raktáron tart és szállít: jobb gyárt-
mányu, mindennemű gazdasági gépeket.
A közeledő őszi időnyre különösen ajánlja
legkedveltebb szóró- és sorvetőgépeket;
egyetemes acél-ekéket; egyéb talajmeg-
munkáló gépeket; továbbá: borsajtókat
és szőlőzuzókat.

Az általános takarmányszűke miatt
pedig sürgős beszerzésre ajánl:

**takarmánykamra berendezéseket
és különálló szecs kavágókat**

kézi- járgány-, és gőzerőre.

Ezenkívül elvállal: malom és szesz-
gyár berendezések létesítését és minden
a szakba vágó üzleteket előnyös felté-
telek mellett.

Főüzlet: Nyiregyházán, Gróf Károlyi-
téren (a Vasut-utca mentén.)

Fiók-üzlet: Mátészalkán.

SIRKŐVEK

mindenféle alakban, nagyságban és a
legolcsóbb árak

mellett kaphatók:

Führer Zsigmond Fiainál

Nyiregyházán, Vármegyeház-u. 5. sz.

Uj boroshordók.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy az

Első Nyirvidéki Hordógyár

képviselőt megnyertem. Állandóan minden nagyságu hordókat
nagy választékban raktáron tartok és legolcsóbb áron árusítom.

Ugyancsak üzletemben kapható bortaposó zsák minden nagy-
ságban.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöl-
tetnek.

A n. é. közönség pártfogását kérve

tisztelettel

Wassermann Sámuel.

S z ö l l ő t a p o s ó z s á k .

Üveg és porcellán.

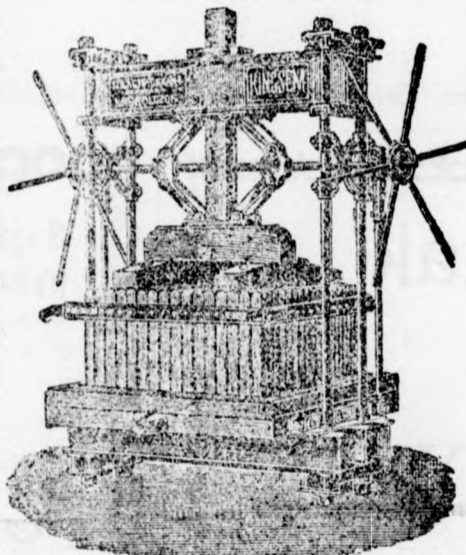
Üvegezés és képeretezés.

Ezenkívül elvállal: malom és szesz-
gyár berendezések létesítését és minden
a szakba vágó üzleteket előnyös felté-
telek mellett.

Főüzlet: Nyiregyházán, Gróf Károlyi-
téren (a Vasut-utca mentén.)

Fiók-üzlet: Mátészalkán.

1902. orsz. gazd. kiállítás, Pozsony:
I-ső díj, aranyérem;

Árjegyzék ingyen.

BORSAJTÓK

„Kincsem“, „Hegyalja“, „Könyök-szer-
kezetű“, „Mobbille“, és „Aczélorsós“,
a hegyaljai bortermelők legkedveltebb
borsajtói.

Legujabb rendszerű
kettős kosaru sajtók,
nagyüzemű préseléshez.

Főelőnyei:

A must sehol sem érintkezik vasré-
szekkel! Egyszerű kezelés! Oriási
erőkifejtés! A törköly egy darabban
és könnyen kivethető! Egy ember
által könnyen kezelhető!

Szőlőzuzók és bogyzók!

„Villám“ legujabb centrifugális
bogyózó és zuzógépek.

**SZILÁGYI és DISKANT
gépgyára, MISKOLCZON.**

1901. tómesvári kiállítás, I-ső díj, díszoklevél.

1902. borszati kiáll. Eger: I. díj, díszokl. és aranyérem.

Hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁS!

Nyiregyházán, Pazonyi-utca 5. sz. a. levő

NAGY E.-féle

üveg-, porcellán- és lámparaktár

teljesen feloszlik, miért is abban hatóság-
ilag engedélyezett végeladás fog tartatni.

Az üzletben felhalmozott üveg-, porcellán-, lámpa
és tükörárak, továbbá majolika, teracotta és china-
ezüst dísz tárgyak, alpacca és más fajta evőeszközök,
fatálcák, vas mosdó-asztalok, képeretek és még
igen sok itten fel nem sorolható árucikkek **gyári
áron alul lesznek kiárusítva.**

Egy kettős számú Wertheim-szekrény eladó. Az
üzleti berendezés egészben vagy részben eladó.

Az üzlethelyiség átadó.

Hatóságilag eng. **végeladás.**

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63.

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóherő-csáplók,
tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr.
kapálók, szecs kavágók, répavágók, kukoricza-
morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes
acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és milder
egyéb gazdasági gépek.

Képviselőt és bizományi raktár:

Májerszky Barnabás gépgyárosnál

Nyiregyházán.

Állandó nagy
raktár gyász-
kalapokban.

➔ Páris Modell kalapjainak egyedüli elárúsítója ➔
Szabolcsmegyében.

Óriási választék
selyem és flanel
blousokban

Szabolcsmegye legnagyobb női felöltő és kalap áruháza
RÓZSA LAJOS utóda
Nyiregyháza, Pazonyi-utca.

1904. őszi és téli idényre az újdonságok már megérkeztek óriási nagy választékban. Nagy raktár párisi és berlini modell női és gyermek felöltőkben.

Óriási választék
selyem és flanel
blousokban.

Meglepő olcsó árban kaphatók.

Állandó nagy
raktár gyász-
kalapokban.

Iskolai táskák

meglepő olcsó árban, szép és tartós
kivitelben

Iskolai TANKÖNYVEK

író- és rajzszerek nagy választékban
beszerezhetők

Piringer János

könyv- és papirkereskedésében

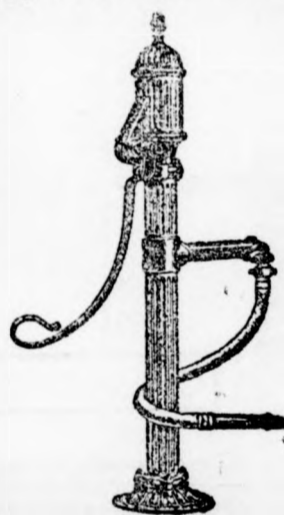
NYIREGYHÁZA, (Városház-palota.)

Saját
gyártmányu

SZIVATTYUK

többféle kivitelben

==== kaphatók ====

Irsai és Társa

vasöntő-, gép- és szivattyu
gyárában

Nyiregyházán.

HÖLGYEK ÉS URAK FIGYELMÉBE!!

Főleg a t. vevő-közönségnek ruházati cikkekben szükségletét a fővárosból fedezni, mert én igazi fővárosi izléssel a legelegánsabb divatos

NŐI ÉS FÉRFI RUHAKELMÉKEK

óriási választékban hoztam az őszi és téli idényre raktárra. Továbbá

==== állandó nagy raktár: ====

ruha és blous selymek-, vászon és damaszt áruk-, fehér és színes asztalkészletek-, törülközők és zsebkendőkből. Csipke és szövet függönyök, ágyterítők, paplanok, (méret után is) barchetek, flanelek, mintázott és sima bársonyok, plüschök, téli kis- és nagykendők, Himalája schalok. (Plaid.)

MENYASSZONYI KELENGYE.

➔ Kész női tehernemű és ágynemű, meglepő szép és jó kivitelben, el nem képzelhető olcsó árban. ➔
Minták vidékre bérmentve küldetnek. Nyiregyháza, Pazonyi-utca 2. szám.

==== Kiváló tisztelettel: KOVÁCSI JENŐ. ====

Állandó nagy
raktár gyász-
kalapokban.

➔ Páris Modell kalapjainak egyedüli elárúsítója ➔
Szabolcsmegyében.

Óriási választék
selyem és flanel
blousokban

Szabolcsmegye legnagyobb női felöltő és kalap áruháza
RÓZSA LAJOS utóda
Nyiregyháza, Pazonyi-utca.

1904. őszi és téli idényre az újdonságok már megérkeztek óriási
nagy választékban. Nagy raktár párisi és berlini modell női és
gyermek felöltőkben.

Óriási választék
selyem és flanel
blousokban.

Meglepő olcsó árban kaphatók.

Állandó nagy
raktár gyász-
kalapokban.

Iskolai táskák

meglepő olcsó árban, szép és tartós
kivitelben

Iskolai TANKÖNYVEK

író- és rajzszerek nagy választékban
beszerezhetők

Piringer János

könyv- és papirkereskedésében

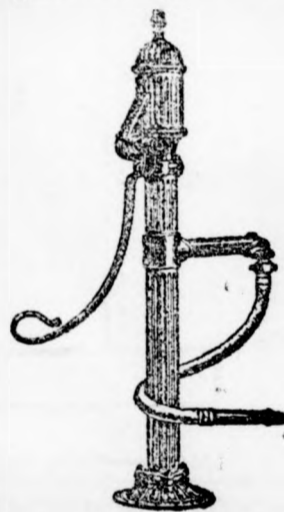
NYIREGYHÁZA, (Városház-palota.)

Saját
gyártmányu

SZIVATTYUK

többféle kivitelben

==== kaphatók ====

Irsai és Társa

vasöntő-, gép- és szivattyu
gyárában

Nyiregyházán.

HÖLGYEK ÉS URAK FIGYELMÉBE!!

Főlöszleges a t. vevő-közönségnek ruházati cikkekben szükségletét a fővá-
rosból fedezni, mert én igazi fővárosi izléssel a legelegánsabb divatos

NŐI ÉS FÉRFI RUHAKELMÉKET

óriási választékban hoztam az őszi és téli idényre raktárra. Továbbá

==== állandó nagy raktár: ====

ruha és blous selymek-, vászon és damaszt áruk-, fehér és színes asztalkészletek-,
törülközők és zsebkendőkből. Csipke és szövet függönyök, ágyterítők, paplanok, (mé-
ret után is) barchetek, flanelek, mintázott és sima bársonyok, plüschök, téli kis- és
==== nagykendők, Himalája schalok. (Plaid.)

MENYASSZONYI KELENGYE.

➔ Kész női tehernemű és ágynemű, meglepő szép és jó kivitelben, el nem képzelhető olcsó árban. ➔
Minták vidékre bérmentve küldetnek. Nyiregyháza, Pazonyi-utca 2. szám.

==== Kiváló tisztelettel: KOVÁCSI JENŐ. ====